

OG MIDT I ALT DETTE GÅR FRONTLINJEN

Indsendt af Jon Reinhardt-Larsen | sep 28, 2020 | Hovedhistorie, Kultur, Ukraine

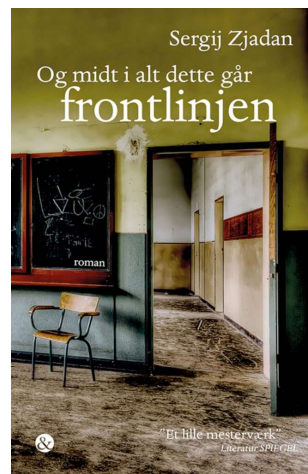
BOGANMELDELSE | Ny dansk oversættelse af Sergij Zjadan skuffer ikke sine spændte læsere. Med krigen i det østlige Ukraine som bagtæppe skildrer Zjadan de menneskelige omkostninger for den civilbefolkning, der er kommet i klemme.

Sergij Zjadan, *Og midt i alt dette går frontlinjen*, oversat af Helle Dalgaard. København: Jensen & Dalgaard, 2020, 347 sider.

"Pasja forstår nu klart, at noget i bund og grund er helt galt, noget er sket, men han lader, som om alt er i orden. Man må absolut ikke miste besindelsen."

I 2018 udkom Sergij Zjadan for første gang på dansk, og lige siden har det Zjadan-hungrende publikum har haft kløe i fingrene for at få adgang til mere fra den ukrainske forfatter. Med *Og midt i alt dette går frontlinjen* er ventetiden ovre. Selv om den nye udgivelse adskiller sig markant fra den forrige, hvad angår form og stil, er der tale om en læseoplevelse fuldt ud på linje med *Mesopotamien*. Zjadan demonstrerer fornemt, at han ikke kun mestrer poesien og det abstrakte, men også det konkrete og fortællingens magt.

Frontlinjen udkom på ukrainsk i 2017 og omhandler begivenheder, der udspillede sig i det østlige Ukraine i vinteren 2015. Men selv om der er gået en del år, er fortællingen endnu aktuel. Der er fortsat krig, og det vil Zjadan gerne minde os om. I sine bestræbelser herpå tager Zjadan os med til frontlinjen, hvor vi gennemlever tre dage i skolelæren Pasjas liv.

Den "værdiløse statsansattes" fortælling

I de tre dage, fortællingen spænder over, følger vi Pasjas bestræbelser på at hente sin nevø hjem fra skolehjemmet på den anden side af fronten. Det bliver en hæsblesende, men samtidig nærværende og intim oplevelse. Vi møder soldaterne og ser døden, men krigen fungerer snarere som kulisse end en aktiv medspiller i fortællingen. Det handler i stedet om mennesker, og hvordan civilbefolkningen oplever krigens direkte effekt på dagligdagen.

Pasja betragter sig selv som en "værdiløs statsansat med en værdiløs månedsløn", der ikke har noget at beklage sig over. Han ser ikke fjernsyn, særligt ikke det seneste år, hvor død og ødelæggelse har domineret sendefloden. Han underviser i ukrainsk og taler om "sit land", men det foregår i en apatisk og konstaterende tone, snarere end med dyb følelse eller nationalistisk overbevisning. Han lever sit liv med de udfordringer, der nu en gang eksisterer.

Pasja fremstår dermed som repræsentant for det, Jens Malling kalder det ukrainske prækariat (se "[Prækariats fortælling om krigen i Ukraine](#)"). Det er de helt almindelige mennesker, der er blevet klemt i det storpolitiske spil og som nu lider under krigens hærgen. Som Zjadan skriver i sit efterord til sine danske læsere: "For mig var det vigtigste at vise civilbefolkningens forsvarsløshed."

SØG ...

NYHEDSBREV

E-mail

Fornavn

Efternavn

TILMELD

SENESTE NYHEDER

Overraskende regeringsskifte i Estland

jan 17, 2021 | Baltikum, Hovedhistorie

Et ønske om at se verden i farver

jan 5, 2021 | Baltikum, Kultur, Letland

Fredsaftalen mellem Armenien og Aserbajdsjan ændrer magtbalancen i Kaukasus

dec 12, 2020 | Armenien, Aserbajdsjan, Hovedhistorie, Rusland, Tyrkiet

LANDE / KATEGORIER

Vælg kategori ▾

ARKIV

Vælg måned ▾

Magasinet rØST
1568 Synes godt om

Synes godt om side

Magasinet rØST
i søndags

"Det er første gang, at en estisk regering gået af som direkte følge af en korruptionssag. Der er nu stor sandsynlighed for, at Estland kan få sin første kvindelige premierminister, Kaja Kallas fra det liberale Reformparti."

Mads Michael Hastrup Nilsson skriver om onsdagens uventede regeringsskifte i Estland.

Krigen som et alt for virkeligt bagtæppe

Zjadan bruger endvidere efterordet til klart og tydeligt at opridse den historiske og politiske baggrund for fortællingen. Vi befinder os i det østlige Ukraine i vinteren 2015, nærmere bestemt omkring det vigtige jernbanepunkt byen Debaljtsevo. Her indledte russisk militær en stor offensiv, som Zjadan betegner som det seneste store slag i krigen. Herefter har situationen været mere eller mindre fastlåst.

I følge lektor ved Forsvarsakademiet Claus Mathiesen "betragter det officielle Ukraine situationen i den østlige del af landet som en russisk invasion og besættelse på linje med annekteringen af Krim. Rusland har som følge af situationen direkte indflydelse på, i hvilket omfang de jævnlige træfninger og sammenstød mellem russisk ledede separatiststyrker og ukrainske regeringsstyrker fortsætter." Det er som følge heraf, at Zjadans roman fortsat er yderst aktuel.

Frontlinjen er dog ikke en politisk styret roman: "Det har ikke været mit mål at afsige domme. For mig var det vigtigste at vise, hvordan krigens vilkår beseglede byernes skæbne og fjernede enhver beskyttelse af indbyggernes liv," som Zjadan selv udlægger det i efterordet. Forfatteren befandt sig i området omkring Debaljtsevo i vinteren 2015 sammen med en gruppe journalister, og episoderne fra romanen bygger derfor på såvel Zjadans egne oplevelser som på øjenvidneberetninger fra lokalbefolkningen. Pasjas rejse er fiktion, men på et alt for virkeligt bagtæppe.

Efterordet giver i det hele taget en god indføring i krigens baggrund og udvikling, som de fleste læsere vil finde nyttig for at kunne forstå fortællingens kontekst. Desværre bliver Zjadans egen udpensning af romans formål dog så eksplicit, at læseren til dels frarøves muligheden for selv at danne sig sine egne forestillinger herom.

Den klassiske roman

Bogen er inddelt i tre hoveddele, én for hver dag, Pasja er på farten. Hver del er underinddelt i mindre afsnit, adskilt med prikker, men der er ikke tale om egentlige underkapitler. Det forstærker læsningens intensitet, og dette i kombination med selve handlingens udvikling gør, at det kan være svært at lægge bogen fra sig. Man bliver suget helt ind i Pasjas univers og oplever rejsen gennem hans øjne.

Zjadan har i *Frontlinjen* valgt et klassisk romanformat. I *Mesopotamien* eksperimenterede han med formen, både ved at kombinere novelleagtige fortællinger med digte, samt at anvende et ensemble af ligevægtige karakterer frem for få centrale hovedpersoner. Dette medførte, at læseren kom i tvivl om, hvorvidt der rent faktisk var tale om en roman. *Frontlinjen* er derimod holdt i en lineært fremadskridende fortælling med enkelte karakteruddybende flashbacks og kredser om to karakterers personlige oplevelser. Det gør det lettere for læseren at identificere sig med Pasja og hans nevø, og derved leve sig ind i deres oplevelser af krigen.

Det er tydeligt at Zjadan har noget på hjertet, som han ikke vil risikere går tabt ved at servere det i en sofistikeret indpakning. Man kan måske mene, at han ved det mere konforme udtryk mister noget af den nerve og mystik, der gjorde *Mesopotamien* til et så fængslende og fascinerende værk. Fortællingen om Pasjas rejse er imidlertid så stærk, at man hurtigt glemmer de forventninger til det poetiske aspekt, som læseren måske måtte have taget med sig fra den tidligere udgivelse.

Det er bogens største styrke, at den netop ikke forfalder til højtragende poesi eller filosofiske betragtninger. Krigen er ikke et epos, men en grusom og konkret virkelighed for den civile befolkning, og det er romanens insisteren på det konkrete og realistiske, der gør, at man ikke bare sådan lige lægger den fra sig.

DEL: [f](#) [t](#) [g+](#) [p](#) [in](#) [e](#) [u](#)

< FORRIGE

NÆSTE >

Hvad kirgiserne fejrer, når de fejrer Uafhængighedsdagen

Serbisk utilfredshed med regeringen

OM FORFATTEREN

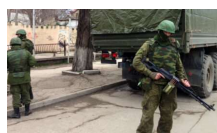
Jon Reinhardt-Larsen

Jon Reinhardt-Larsen (cand.mag. i Historie og cand.mag. i Russisk sprog og kultur) er Ph.d.-stipendiat på Aarhus Universitet og visiting fellow ved Davis Center, Harvard University.

RELATEREDE INDLÆG

Ny polsk film
06/10/2011

Der er langt fra Maidan til Krim
08/03/2014

Folkets tjener?
07/04/2020

"Jeg er forfatter, ikke en politisk figur?"
22/08/2016

SENESTE ARTIKLER

Overraskende regeringsskifte i Estland
jan 17, 2021 | Baltikum, Hovedhistorie

Et ønske om at se verden i farver

TILMELD DIG VORES NYHEDSBREV

E-mail

Fornavn